

A titi kun Yaakuba wārge

Yaakuba titi koj nyu hinnam

Yaakuba titi koj wē la mbala a weyga kun a fu zaje dī weyri a fuma pōtu yigani: A titi koj kun dari gu seböl Zezi fuma bunma wē a duniya koj duru nyuni tige tige ni la, la gu dakı ba gaabi. A humni weyga go ke a menti n dontreū bunma ni a titi koj wārgr̄o hoj wārge a titi koj a nyū patiba bunma sure a zuyfuma ni la. A wakati naŋgu a girekuma hulu n kundu la hōfū gaabi Rom halmi ni, la guka yoro ba fey. Yaakuba titi koj pata Zezi fuma bej a humni, kun le Ba gille hōgorey, a yoməm la ba nyū panam. Zezi fuma bej zāa a humni hej a Dufre, la dī pata la gu (sap 1 verse 2 gu yau 8, la sap 3 verse 13 gu yau 18). Gukoni ba deysra ba hikı gu hājsi a kaŋ kun dey gu yey a fubi duru yigani: A feyley hej waluma kaŋey (sap 1 verse 2 gu yau 4). Boŋsu gu bagi a kaŋsa (sap 1 verse 9 gu yau 11, sap 5 verse 1 gu yau 6), boŋsu gu bagi a zaabi (sap 1 verse 2 gu yau 18, sap 4 verse 1 gu yau 9), a gille pōtłam (sap 4 verse 13 gu yau 16) A titi koj bolə nuj: anı pa a nyū wölla . A fu ba dey dī da a menti n dontreū la a Dufre dī ba hūŋse gu dī tomə ni (sap 2 verse 14 gu yau 26), a bagam, bagi a kōyōŋ n gille ni la n hikı gu hājsi a zaabi yigani. Bagı a kōyōŋ ba dum mu ni la : N ye bunma boj a hājsam walt, hōrɔ kun n weyri (sap 3 verse 1 gu yau 12). A humni weyga go ke a titi koj wārgr̄o hoj wārge bunma ba yele a kaŋ samba ni (sap 2 verse 6), la a kaŋ tuni a humni ba boj ba da gu. A titi koj bolə ba ni ke ka ba huysi a fara samba bej ba fara gille (sap 2 verse 1gu yau 13). A titi koj bolə a kaŋ ba hārēyā, a kaŋ samba bej kana bagrı la gu koj gille (sap 5 verse 1gu yau 6). A weyni hin a titi koj kendigam dvgr̄u a nyū patiba bej ni le nuj: Dombə hājsam, a Dufre zāanam dombə ni, bunma sum ba hēysi la a Dufre bɔrv̄ koj hōgɔ gu bella a Dufre bɔrv̄ koj ni.

A posuu

1 ¹Mkɔ Zaki a Dufre la a Daŋsa Zezi Kırıstı tomə wöla hoj la wārgr̄o a titi koj; m posuru a Dufre fuma bunma sāygı a tigni duru a duniya koj duru ni.

Hıkuna gu hājsi a kaŋeyja yoro

²Mu sabu, a kaŋeyja kun duru te na, ye na na gille mbala a bun-dənɔm̄i kesey samba. ³Na nyaa ke haltı a kaŋeyja ba deyse i pa na dvuḡu na nyū panam, gukɔ pata na hikı gu hājsi gu kūsi pote. ⁴La na buna dumam kendiḡi i wōnde, kun patı na bagi a fuma bunma hibı fası, na go zomjə kā, la kaŋ kā ba kufe na ni.

⁵Haltı a humni kufe dī dum na yoro ni, maana dī zāa a Dufre, anı patı a fuma duru la a fɔrv̄-pürüm̄i zergé kā go, la dī pata dī la. ⁶La, kala dī zāa la ka dī humni weyem la dī nyu dī dara la. Saba anı humni weyem nyanya mbala a yisa hem kun a sarv̄ hūsiri geŋageŋa la gu pegem h̄i. ⁷Maana ka a fu anı humni weyam ti dī humni ni, ke dī dara kaŋ a Daŋsa ga. ⁸Saba, le kana fu humnūma h̄i sa la, dī bēy kun dī yommu.

A fara sa la a kaŋ sa

⁹Maana, anı pa Zezi a nyū anı le a fara sa bagi a bun-dənɔm̄i, kun a Dufre zanti dī nyu dōba . ¹⁰La a nyū patı kaŋ sa bagi a bun-dənɔm̄i kun a Dufre yiriḡi dī; saba dī gondr̄e mbala a wūſe fitı kana. ¹¹A fire homse gu sarv̄ homeyju kurvle a wūſe, ga fitı sol, ga seni duru gondo. Nuŋ kana la a kaŋ sa mu, dī simma dī tomə yoro.

Mey gu ye a weyga

¹²A bun-dənəmə wē a fu anı hifu gu hāñsı a meyām yoro ni, saba dı deyse a meyām nahi ni, dı dara a deysam təbey, kun yati gu bo a feyley hun ba kendra kvn a Dufre bole dı pata bunma boj dı. ¹³Maana fu kā halı a boney zaabi darge dı, dı bagı a zaabi maana ka .ka dı bo: "A Dufre la dargrı mu, saba a boney da gu bagı a zaabi ba dey gu nyı a Dufre la dı ba dargra a fu mu, dı bagı a zaabi." ¹⁴La fu kama dı boney zaabi la dargrı dı i tu a boney zaabi kujse ni gu nyı dı. ¹⁵A boney zaabi zanje a fərv, gu hulla a wali zaabi bure, gu bela la a sum. ¹⁶Mu sabu bombə ka na zəgom na gille. ¹⁷A hələ kvn hārēy gu kū, la a hārāv kvn hifu dvrı sita a dəba ni a Dufre ga. Dikə le a pəndiguu dvrı bagırı. A Dufre ba kuratra, dı go lengəm kvn geyri. (A hələ kvn hārēy gu kū, la a hārāv kvn hifu dvrı sita a dəba ni a Dufre ga. A fire, a pilaja, la a wərīyābu bagırı. A Dufre ba kuratra, dı go lengəm tugatrihi. ¹⁸A Dufre dı gille humni boney ni dı pane v bagı dı gunda, la dı weyga kın le a nyıv kvn patu v bagı a bu porə hin, dı te taka dvrı ni.

Dəməc la n soj a weyga

¹⁹Gukə gille mu sabu bombə hərə na hejka: Maana fu kama homsu la a dəmənam la ka dı homsu la a weyga la a bun-hurga. ²⁰Saba a fubı bun-hurga yoro dı ba bagra kvn maki a Dufre yubre ni. ²¹Gukə gille dvıgın na kvn zigamsurv na dvrı, la a høy toma dvrı. La na soj la a bun-bərmi a Dufre weyga kın a Dufre te na buna ni ke gakə la dey ga hoptu na.

²²Bagı na a fuma bunma sontu a Dufre weyga, ba bagırı kvn ga bole, la ka na bagı a fuma bunma dəmən ga da, na zəgom na gille la a taası hin ba yele a nyıv. ²³Ke ase la halt a fu dəmənka a Dufre weyga la dı ba bagırı kvn ga bole, dı nyanya mbala a fo anı zanı a digı dı ye dı yığa, dı ni dı gille kana dı wē; ²⁴la kın dı yele dı yığa dı yable, kvn dı yable dı le wole wole kana dı wē. ²⁵La, anı tırı keo a deyley hin maki fast, kvn le a Dufre weyga kın hifu la i patı a hal-n-gille hej, la dı tırı dinna hı ni dı bagırı kvn i bole, nandı daşsa dara a bun-dənəmə kvn dı bagırı dvrı ni.

²⁶Halt a fu bole a Dufre dı yommu, la dı ba dey dı nyı dı nyırę dı gille zəgom, la dı Dufre yoməm bundı la. ²⁷A Dufre yoməm hin sırtı la i go zomjə kā dikə a Dufre v sa hoj yubre ni le, a gelev la a kubau yeləm ba kajəja yoro, la v daa v gille la a duniya konj toma zigamsu hej.

Ka na koysi dombə

2 ¹Mu sabu, nakə bunma pa a nyıv u Daŋsa Zezi Kırıstı a dubeyo hoj ni, ka na ²zanı fu na kő dı dondo. ²Mbala a nyanyaŋjı: halı a fu anı hōfı a wura wōn-kerfe, dı hefı a kvayftı hārēy zue na məntı-dondore yoro; la a fara sa anı hefı a zeeę mu zu ³halt na yele anı hōfı a kvayftı hārēy nandı na bo dikə ni: «Be tugo a dubey tige konj ni!» La na bo a fara sa nandı mu ni: «Hıki dej, wala tugo sēnde,» ⁴gukə gille na (bagırıka nıjka nakə gille) na ba zanje fu na kő dı dondo? Na hagate də a fuma bunma gitı dombə la a humni zaabi? ⁵Mu sabu bombə dəməc na! A Dufre zəs də a fuma bunma a duniya fuma yeli a fara samba namba, dı bagı ba a kaj samba a nyıv panam yoro, la bunma dari a hōle a Dufre yu hin dı bole dı pata bunma boj dı bej ni. ⁶La nakə, na huyse a fara samba. La a kaj samba namba də wargırı na? Bakə mu də yafı la na a gırıw gititav? ⁷Bakə də tıgım a seere senfugu kvn ba pane na naŋgu? ⁸A pürənja la, halı na hibolluka a deyley keseygu konj, kana a Wārgırı hej bole gu: «boŋsu dı dondo mbala n gille» na bagırı kvn hārēy ⁹La na zantika a fuma ba kōrū dombə, a wali zaabi na bagırı, la a Dufre deyley tıra na la zergı, saba na ba bage kvn i bole. ¹⁰Ke ase la halt fu sojne dı bagırı a deyley hej dvrı, la dı tā deyley dum ten, a deyley nahi dvrı ni dı zəŋge. ¹¹Anı bo: «N ba yommə» nandı la bo: «N ba

tigra a pumde mv.» Bine hali n ba yome, la n tigu a pumde, dvr̄u n tā, kvn a deyleybole.¹² Weyri na la na wöllv mbala a fuma, binma ba zanti a deyley kvn patt a hal n gille koj ba giri ba giri¹³ Händi, a Dufre ba wömgra halı dı gitा, ani ba wömgraiguri. La ani wömgri go kvn dı funv a giri ni.

A weyga kvn zuru la a nyov panam la a tomə

¹⁴ Mu sabu, a se gv fir̄i, halı fu bole ke dı hōfv a nyov panam, halı dı ba hōnjse gu du tomə ni? A Dufre ni nyov panam hej kana dey i hoptu dı wala?¹⁵ Na sabi a bɔrɔ wala a kēçj, wēka a baŋgi yoro la dı go a dirigü,¹⁶ La dıdum na yoro, kunde dı ba pane ba kvn hānsırı ba la ba feyley, la dı bo ba ni : «A bəəni tengi na, hebv na gu hānsı la na dı na hiri!» A se koŋka fir̄i ba ni?¹⁷ Nuŋ kana la a Dufre ni nyov panam mv. Hali a Dufre ni nyov panam ba keseme la a tomə, a Dufre ni nyov panam sibula.

¹⁸ La dıdum bolə: «Nkɔ hōfv a Dufre ni nyov panam, la mko mu wöllv a tomə.» M bolə: «Hōnjsu mu kana n hōfv la a Dufre ni nyov panam hun ba keseme la a tomə, la mko hōnjsura n la mu Dufre ni nyov panam mu tomə ni.»¹⁹ N nyifa a Dufre dıdum ten la? N bagrı a hāřey. La a ziniu mv, nyifa a Dufre dıdum ten la, i kebrv a fom. ²⁰ Nkɔ a humnı suku sa, hɔrɔ ke a Dufre ni nyov panam ba keseme la a tomə i ba fir̄a.²¹ Abraham ani ni v sırę, a tomə ni do ba hɔr̄e ke a fv ani makı a Dufre yubre ni la dı, kvn dı zaŋje di bi lzakı dı del a dubga nyu ni, da dı bagı dı a seja a Dufre ni?²² N ni ke dı Dufre ni nyov panam kesemma la dı tomə, la dı tomə nahı hibile du nyov panam nahı.²³ Nuŋ ni kvn a wārguri bole Abraham ni hibe: «Abraham pane a Dufre nyov la gvko pane ba ye dı a fv ani makı a Dufre yiba ni.» La ba yırı dı a Dufre folo. {Gen 15:6 Braham pane a Dajsa a Dufre nyov, la koj pane a Dajsa a Dufre soŋ dı ye dı a fv ani makı dıks a Dufre yiba ni.}²⁴ Na ni ke a fv bagra ani makı a Dufre yiba ni dı tomə ni, kay dı Dufre ni nyov panam ten ten ni dı la.²⁵ Le da gv bage Rahabu a kēçj ani tufu dı nyu ni dı dollu dı gille mu ni: a Dufre yele dı dı a fv ani makı dıks a Dufre yiba ni dı tomə gille, kvn dı soŋe lsrayel gında bunma ba tıŋge namba yirigi dı daŋ, la dı pa ba yom bɔrv sorğu ba yaba?²⁶ A kulg goka a pumde a sibv la gv, le da la mu a Dufre ni nyov panam hun ba keseme la a tomə, a nyov panam sibv la.

A dilaŋa weyga

3 ¹ Mu sabu ka fuma zaagu na yoro yari da ba bagı a sebölba, saba vkc giriw kajıṣura gv kūsi sörba.² U dvr̄u zɔŋgru a zɔŋgrev dige wāant wāani. La fu ba zɔŋgruka dı weyni ni, a fu ani hifu la ani dey dı nyı dı kulg dvr̄u la.³ Hali v turıka a sundı nyıyā ni a algıem da i soŋ hu ni, v deya v pa i kulg dvr̄u bagı kvn v boj.⁴ Ye na koyndę a hiu, mbaa la kvn i kebey hej, la a sarfı bera targı hı koj dvr̄u, i kumaturuga boneŋe la * adı a dɔrvıba kumatrı la hı, i yav fvı dı hayfu.⁵ Le da la a dilaŋa mu, a kajıja boneŋe la ga a kulg ni, la ga nanti ga gille kvn ga dey ga pa a walt kesey bagı. Ye na kana a hāniŋa dey ga hıusi a yaara gv dı a tu bete!⁶ Bine a dilaŋa mu a hanı kana la ga, gakı ni a zaabi dige dvr̄u wē. U kulg kajıja boneŋe la ga, la ga zigamsuru v fv tarey dvr̄u. Ga nyırā v feyley zaka dvr̄u la a lakara hanı hun wē i nyırı.⁷ A fobi dey dı pa a kaarema dige dvr̄u soŋ dı ni, tuure kaarema, a lembi, a kaarema tantılı, la a hem yoro kaarema dvr̄u, la dı patı i dvr̄u sontu dı ni.⁸ La a dilaŋa, fv kā ba dey dı pa ga bagrı kvn dı boj a bada. A kaj zaabi kvn fv ba dey dı nyı la, ga hibe la a zaabi la a leem kuru hı.⁹ Gakı v nanti la v sa a Dufre, la gakı mu v sırı la a fumabu binma a Dufre bage dı nyarınjanç ni.¹⁰ Mu sabu, gv ba heme gv bagı le, nyırē dum ten tigrı a barke tiam la a siom.¹¹ Maması yubre dum ten dey gv bullu a hem dəndı, la a hem kani wala?¹² Mu sabu a wömbre dey gv hırlı.

^aA kajıja boneŋe naŋka a dāyrē la ga, ga wē a hi hou a hem yoro.

wala a kumbeymə-yalu hovlu a wümba bu? Maması dum mv, ba dey gv bul a hem demey la a hem dəndi.

A humnı hun sıtı a Dufre ga weyga

¹³Anı na tullenı la hōfı a humnı la a humnı feyhi? Maana di daıjsa hōjsu hı di wali bagrı hı ni, a tomə hun di bagrı la a bun-bɔrmı la a humnı nahi ni. ¹⁴La, na hōfıka a bun-zamı kani, la a barkę hibu na buna, ka na nan na gille, na wolo na tā a nyɔv. ¹⁵A humnı koj kana ba sita a Dufre ga, la gv sita a dumiyā koj ni, a fubi tarey la a Seytaani ga. ¹⁶Saba fun a bun-zamı la a barkę wē durv, a zunugəm la a toma zaabi digre durv wē la den. ¹⁷La a humnı kun sıtı a Dufre ga a pote durv gv hārēyā handa; kun defu gv bella la a bəəni, la a bun-bɔrmı, gv sontu a makam zore zore, gv hibe la a wōmgam la a bu hārēy, gv go a fuma körətam, gv go nyiyā hī hī. ¹⁸Binma yati kana a bəəni tufu ba la a fuma tullenı, digra a bəəni mbala kana ba digri a a digimogu, la ba bunta a bu hun le a makam a Dufre yubre ni

A dumiyā bojey weyga

4 ¹Nde a woləmfı, la a takav sıtı i belli na la dombə tullenı? A bojey zaabi hun wollu na buna yoro hej ni dö? ²Na bagra a bun-zamı la a wali pɔtu la na ba dara hı; a fuma kuruba la a bun-zamı samba la na, la na ba dey na da kaj kā. Na wollə la na bagrı a takav la dombə, la na ba dara kun na hayfu, saba na ba zāana a Dufre. ³Na zāant la na ba dara, saba na zāanam nahi ba hārēyā, saba na zāana da na bagı na bojey zaabi ten ten. ⁴Nakı, bunma wē a fuma yombə kana! Na bēy ke a dumiyā bojey a alle la gv a Dufre ni? Gukı gille, fu bojka di bagı a dumiyā folo du hagatıra a Dufre alı. ⁵Na yelə a Wārgıru hej bundu ni la? Kun ibole: «A Dufre bojə Di lejkəm hun di te hu ni hej halt di ba boj di teri la hıfı kā . » ⁶La a bagam hun a Dufre bagrı hv ni hej la kūt a pɔtumı , saba a Wārgıru hej bole a Dufre tārā a gille pɔtəlba, la di bagra a yirgi n gille samba ni . ⁷Gukı gille, son na a Dufre ni. Tā na a Seytaani, la di hura di hēysi na. ⁸Woromsu na a Dufre la a Dufre woromsurə na la. Nakı a wali zaabi bagırıba sam na na wōna na tıgı a zaabi ni, la na surı na buna, hōmnı hī hī samba. ⁹Hərə na a wōmgey samba la na , na bagı a bun-yeyla la na kom. Maana na mɔmstı hagatı a komsı, la na bun-dənɔmı hagatı a bun-yeyla. ¹⁰Yirigi na na gille a Daıjsa yığa ni, la di zanta na nyufı dəba.

¹¹Mu sabu ka na dı dombə nımmı. Anı durv dirı sabı nummu , wala di gitı di gurıv, durv a Dufre deyley ni dı weyri a zaabi la di gitı i gurıv. Na gire a Dufre deyley gurıv durv na ba yele bunma sonı kun a deyley nahi bole, la i gurıv kötürvə la na. ¹²Bine, a Dufre deyley hej i patı la i gitı, dikı a Dufre didüm ten la, dikı anı dey di hoptu, la di dey di ku. La nkı, anı la ni, da n gırı n tufu dondo gurıv?

Ka na pɔtəl na gille

¹³Masaŋko, dəmə na mu nakı bunma bolu: «Nyaj wala wote v yaga la a saga kej flaańı ni, v yaga bagı a zende, v yerellə v dara a marı.» ¹⁴Na nyaa kun wote bellı la? A se le na feyley? Nakı a fuma bunma nyaj a hem hōsu kun gv wē a wakatı bonejə yoro gv wē a sumam ni. ¹⁵La na heme na bo: «Haltı a Daıjsa sojı v feyrə, la v bagıra koj wala konkı.» ¹⁶La nujka na deməna na gille, la a gille pɔtəlam weynı. A gille pɔtəlam le kana bine a zaabi la hı. ¹⁷Anı nyaa a hārēy kun di heme di bagı la di ba bage gv, di bage a wali zaabi .

A walıma səbam dəomde

5 ¹La masanı, nakı a kaj samba bej dəmə na ! Kom na, la na yileŋgi a zaabıv kun bellı sol na nyu ni gille. ²Na daamftı wōjıge, a kirikitıu vvdıvge na baŋkaaya. ³A wure nyiyē na wura, la na wakiya kurayı, a wure naŋgv la hōjsru na bage kun ba

härēy, gv dura na nummu mbala a hanı kana, saba na mente a kaј na kon a t̄esi wakatı koj yoro. ⁴A buntuba binma bun na kebi la na ba yire ba ni ba yurumov namba yilenge. La ba yileŋe nahı zue a Daŋsa a deyla sa dınnıa ni. ⁵Na feye kana dındı na ni, na da dɔnɔm a duniya koj ni, na nubal na gille mbala a kaarema a finde kın ni ba kɔkrv hı. ⁶Na kote ant maki a Dufre yibre ni gırıv na ku di; di ba yare kana hoptru di gille.

A bun-svm la a Dufre zāanam weyga

⁷Kı mu sabu, ku na na buna hali gv te a Daŋsa benam. Ye kana na a fetɔ kurv di bunde di daalı di ferumov bu, di kura di bunde di daa hı hali fın a vunnını porə, la a vunnını t̄esi dvrv bene. (di nyaa la ke kala a vunna porə la a t̄esi dvrv be dɔm. ⁸Maana, na mu ku na buna, kaŋsal na na buna, saba a Daŋsa benam worom. ⁹Ka na semmu ke n dondo la wargı ni, kın patı ka a Dufre gırı na gırıv. Ye na , a gırı gutɔ, di hıfu a daŋ nyurę ni.

¹⁰Mu sabu, annabio binma wey a Daŋsa seere ni kve la ba buna a warga yoro. Gvko gille, na mu bagı ba kana. ¹¹Ye gu le, u bolə a bun-dɔnɔm wē bunma hıki gəŋgəŋ a warga yoro nyuni. Na dɔmone kana Zɔbvı hıke gəŋgəŋ di warga yoro, la kın a Daŋsa bage di ni di warga belleni, saba a Daŋsa hibe la a bun-bɔrmı la a wūmgam.

¹²La kın kū, mu sabu, ka na sebol la a dɔba wala a s̄eendə, wala la kaŋ sɔrgıv, na ūhı bagı ūhı, na ayey bagı ayey, la a Dufre ba gitı na gırıv.

¹³Fu wē na tullenı, di wē a warga yoro? Maana di bagı a Dufre zāanam. Fu wē na tullenı di wē a bun-dɔnɔm yoro? Maana di lel a Dufre nanu leləu. ¹⁴Fu wē na tullenı di ba kaŋeyä? Maana di yırı a Dufre dan kāymov ba ti di nyuni a nva, ba bagı di ni a Dufre zāanam la a Daŋsa seere. ¹⁵A zāanam hun bagı la a Dufre ni nyɔv panam nahı pata a bāata nandı a yergam, la a Daŋsa hıusalla di la, la hali di bage a walt zaabi di dara a yaafa. ¹⁶Kı sebrı na dombə ni na walt zaabi na bagrı dombə ni a Dufre zāanam kın patı a yergam. A fu maki a Dufre yibre ni zāane di zāanam nahı h̄fı a gaabi handa. ¹⁷Ye na, Eli a fubı dala di mbala v kana, la di bage a Dufre zāanam la di bunde dvrv da ka a vunna ne, la a vunna bage zenə tā la pilav hırvı ga ba ne. ¹⁸La di gɔne di bagı a Dufre zāanam, a vunna ne a ferumov digə dvrv bıri.

¹⁹Mu sabu, hali fv na yoro dvge a nyɔv bɔrv la dıdum na yoro bella di, ²⁰hɔrɔ na , ant tıgi a walt zaabi bagıra a zaabi bɔrv ni, di bella di a bɔrv hārēyıv nyuni, di tige di pumde a svı ni, la di lige walı zaabi pɔtıv.